

07.00.02 – Айчынная гісторыя
Пытанні да ўступнага экзамену

1. Першабытнае грамадства на тэрыторыі Беларусі, «неалітычная рэвалюцыя».
2. Паходжанне славян і іх рассяленне на тэрыторыі Беларусі.
3. Першыя дзяржаўныя ўтварэнні на тэрыторыі старажытнай Беларусі.
4. Этнічныя працэсы на беларускіх землях у IX–XIII стст.
5. Культура старажытнай Беларусі (IX–XIII стст.).
6. Вялікае Княства Літоўскае: генезіс, сацыяльна-эканамічнае і палітычнае развіццё (асноўныя канцэпцыі).
7. Царква і рэлігія ў Вялікім Княстве Літоўскім.
8. Узнікненне і этапы фарміравання беларускага этнасу (асноўныя тэорыі і канцэпцыі).
9. Культура Беларусі ў XIV–XVI стст.
10. Крэўская і Люблінская ўніі: перадумовы і галоўныя вынікі.
11. Брэсцкая (Берасцейская) царкоўная ўнія 1596 г. і яе вынікі.
12. Статуты ВКЛ (1529 г., 1566 г., 1588 г.) як гістарычныя, юрыдычныя і лінгвістычныя помнікі.
13. Знешняя палітыка ВКЛ (XIV–XVI стст.).
14. Вялікае Княства Літоўскае ў еўрапейскай геапалітыцы (XIV–XVI стст.).
15. ВКЛ у складзе Рэчы Паспалітай: эвалюцыя палітычнага, сацыяльна-эканамічнага і культурнага стану.
16. Барацьба і ўнутрыпалітычныя канфлікты на землях Беларусі ў сярэдзіне XVII–XVIII ст.
17. Адраджэнне і Рэфармацыя ў Беларусі.
18. Культура Беларусі эпохі Асветніцтва.
19. Падзелы Рэчы Паспалітай: прычыны і наступствы для беларускіх зямель.
20. Сацыяльна-палітычнае і эканамічнае становішча беларускіх зямель у складзе Расійскай імперыі (канец XVIII – першая палова XIX ст.).
21. Паўстанне 1863–1864 гг. у Беларусі: прычыны, мэты, рухаючыя сілы, вынікі.
22. Беларусь у перыяд станаўлення і развіцця буржуазнага грамадства. Фарміраванне індустрыяльнай цывілізацыі і яе ўплыў на Беларусь (другая палова XIX ст.).
23. Палітычнае становішча Беларусі ў другой палове XIX ст.
24. Узнікненне і фарміраванне беларускай нацыянальнай ідэі: этапы, сутнасць і галоўныя напрамкі развіцця ў другой палове XIX – пачатку XX ст. Народніцкі і сацыял-дэмакратычны рух у Беларусі ў канцы XIX ст. – 1917 г.
25. Рэвалюцыя 1905–1907 гг. у Беларусі: галоўныя рэвалюцыйныя падзеі, палітычныя партыі, вынікі.

26. Культура Беларусі ў XIX ст. Ад рамантызму да рэалізму.
27. Эканамічнае і сацыяльнае развіццё Беларусі ў пачатку XX ст. Аграрная рэформа П.А. Сталыпіна.
28. Беларусь у час Першай сусветнай вайны: асноўныя асаблівасці стану, ваенныя падзеі, грамадска-палітычны рух.
29. Культура Беларусі ў канцы XIX – пачатку XX ст. Галоўныя этапы нацыянальна-культурнага адраджэння.
30. Беларусь ад Лютаўскай да Кастрычніцкай рэвалюцыі 1917 г.: асаблівасці палітычнага і сацыяльнага становішча, праблема ўлады, барацьба палітычных партый за выбар шляхоў грамадскага развіцця.
31. Кастрычніцкая рэвалюцыя 1917 г.: яе мэты, вынікі (асноўныя дыскусійныя пытанні яе вывучэння).
32. Асноўныя этапы станаўлення нацыянальных форм беларускай дзяржаўнасці ў 1917–1922 гг.
33. Грамадзянская вайна і геапалітычнае становішча Беларусі ў 1917–1920 гг.
34. Сацыяльна-эканамічнае развіццё, грамадска-палітычнае і культурнае жыццё БССР у 1920-я гг. Палітыка беларусізацыі: сутнасць і вынікі.
35. Заходняя Беларусь у складзе Польшчы.
36. БССР у канцы 1920-х – 1930-я гады: асаблівасці сацыяльна-эканамічнага, палітычнага і культурнага развіцця рэспублікі.
37. Вялікая Айчынная вайна: асноўныя этапы і падзеі.
38. Нямецка-фашысцкі акупацыйны рэжым на тэрыторыі Беларусі.
39. Партызанскі рух і падпольная барацьба супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў у Беларусі ў перыяд Вялікай Айчыннай вайны.
40. Калабарацыя на акупіраванай тэрыторыі Беларусі (1941–1944 гг.): прычыны ўзнікнення, асноўныя плыні, палітычнае банкруцтва.
41. БССР у другой палове 1940-х – першай палове 1960-х гг.: супярэчнасці грамадска-палітычнага, сацыяльна-эканамічнага і культурнага развіцця.
42. БССР у другой палове 1960-х – 1980-я гг.: дасягненні і нарастанне негатыўных з’яў.
43. Незалежная Рэспубліка Беларусь: грамадска-палітычныя шляхі ўмацавання дзяржаўнага суверэнітэту.
44. Сацыяльна-эканамічнае развіццё Рэспублікі Беларусь: асноўныя этапы і тэндэнцыі.
45. Геапалітычнае становішча і знешняя палітыка Рэспублікі Беларусь.
46. Фарміраванне ідэалогіі беларускай дзяржаўнасці. Сутнасць агульнанацыянальнай ідэі.
47. Сучасная культура Беларусі: галоўныя тэндэнцыі развіцця.
48. Сучасная акадэмічная канцэпцыя гісторыі беларускай дзяржаўнасці.

Спіс літаратуры:

1. Адамушка, У. І. Палітычныя рэпрэсіі 20 – 50-х гадоў на Беларусі / У. І. Адамушка. – Мінск : Беларусь, 1994.
2. Беларусь и война 1812 года : документы / сост. А. М. Лукашевич, Д. Л. Яцкевич; редкол. : В. И. Адамушко [и др.]. – 2-е изд. – Минск, 2013.
3. Беларусь: страницы истории / редкол. : А. А. Коваленя [и др.]; Нац. акад. наук Беларуси, Ин-т истории. – Минск, 2011.
4. Беларусь: Народ. Государство. Время / редкол. : А. А. Коваленя [и др.]; Нац. акад. наук Беларуси, Ин-т истории. – Минск, 2009.
5. Белоруссия в эпоху феодализма: Сборник документов и материалов : в 4 кн. – Минск, 1959–1972.
6. Василевич, Г. А. Белорусское государство на рубеже веков / Г. А. Василевич. – Минск, 2006.
7. Верашчагіна, А. У. Гісторыя канфесій на Беларусі ў другой палове ХХ стагоддзя / А. У. Верашчагіна, А. В. Гурко. – Мінск, 1999.
8. Великая Отечественная война советского народа (в контексте Второй мировой войны) / под ред. А. А. Ковалени, Н. С. Сташкевича. – Минск, 2004.
9. Вішнеўскі, А. Ф. Гісторыя дзяржавы і права Беларусі ў дакументах і матэрыялах. (Са старажытных часоў да нашых дзён) : Вучэб. дапаможнік / пад агул. рэд. А. Ф. Вішнеўскага. – 2-е выд., дап. – Мінск, 2003.
10. Всенародная борьба в Белоруссии против немецко-фашистских захватчиков : в 3 т. – Минск, 1983–1985.
11. Вялікі гістарычны атлас Беларусі : у 3 т. / рэд. калегія : Г. І. Кузняцоў (гл. рэдактар) [і інш.]; Дзяржаўны камітэт па маёмасці Рэспублікі Беларусь, Белкартаграфія. – Мінск, 2013.
12. Гістарычны шлях беларускай нацыі і дзяржавы / М. Біч, Р. Гарэцкі, У. Конан [і інш.]. – Мінск, 2007.
13. Гісторыя Беларусі : у 2 т. / пад рэд. Я. К. Новіка, Г. С. Марцуля. – Мінск, 2004.
14. Гісторыя беларускай дзяржаўнасці : вучэбны дапаможнік. – Мінск : Адукацыя і выхаванне, 2022.
15. Гісторыя беларускай дзяржаўнасці ў канцы XVIII – пачатку ХХІ ст. : у 2 кн. / рэдкал. : А. А. Каваленя (галоўны рэдактар) [і інш.]; Нац. акад. наук Беларусі, Ин-т истории. – Мінск, 2011–2012.
16. Дмитрачков, П. Ф. История зарождения и развития государственности на белорусских землях (IX–XVIII вв.) / П. Ф. Дмитрачков. – Минск, 2008.
17. Доўнар-Запольскі, М. В. Гісторыя Беларусі / М. В. Доўнар-Запольскі. – Мінск, 1994.
18. Загарульскі, Э. М. Заходняя Русь. IX–XIV стст. / Э. М. Загарульскі. – Мінск, 1997.
19. История Беларуси в контексте мировых цивилизаций : учебно-методическое пособие / под ред. В. И. Голубовича, Ю. Н. Бохана. – 3-е изд. – Минск, 2011.
20. История белорусской государственности. В 5 т. / А. А. Коваленя [и др.]; Нац. акад. наук Беларусі, Ин-т истории. – Минск, 2019 – 2020.

21. Ігнатоўскі, У. М. Кароткі нарыс гісторыі Беларусі / У. М. Ігнатоўскі. – Мінск, 1991.
22. Касцюк, М. П. Бальшавіцкая сістэма ўлады на Беларусі / М. П. Касцюк. – Мінск, 2000.
23. Каханоўскі, А. Г. Сацыяльная трансфармацыя беларускага грамадства (1861–1914 гг.) / А. Г. Каханоўскі. – Мінск, 2013.
24. Круталевич, В. А. История Беларуси: становление национальной государственности / В. А. Круталевич. – Минск, 1999.
25. Культура Беларусі : энцыклапедыя: у 6 т. / рэдкал. : У. У. Андрыевіч (галоўны рэдактар) [і інш.]. – Мінск, 2010–2015.
26. Купала і Колас, вы нас гадавалі. Дакументы і матэрыялы. У 2-х кн. / уклад. В. Селямнёў, В. Скалабан. – Мінск, 2011.
27. Лазаревич, А. А. Беларусь: культурно-цивилизационный выбор / А. А. Лазаревич, И. Я. Левяш; Нац. акад. наук Беларуси, Ин-т философии. – Минск, 2014.
28. Летапісы і хронікі Вялікага Княства Літоўскага, XV – XVII стст. / уклад., падр. тэкстаў, прагн. і камент. В. А. Чамярыцкага. – Мінск, 2015.
29. Лінднэр, Р. Гісторыкі і ўлада: нацыятворчы працэс і гістарычная палітыка ў Беларусі XIX – XX ст. / Р. Лінднэр. – СПб., 2005.
30. Липинский, Л. П. Столыпинская аграрная реформа в Белоруссии / Л. П. Липинский. – Минск, 1978.
31. Лойко, Л. В. О государственной идеологии и национальной идее / Л. В. Лойко. – Минск, 2004.
32. Лукашэвіч, А. М. Беларусь напярэдадні і ў час вайны 1812 г. / А. М. Лукашэвіч. – Мінск, 2004.
33. Лыч, Л. Гісторыя культуры Беларусі / Л. Лыч, У. Навіцкі. – Мінск, 1996.
34. Лыч, Л. М. Беларуская нацыянальная ідэя: тэарэтычны і практычны аспекты / Л. М. Лыч. – Мінск, 2010.
35. Марзалюк, И. А. 100 лет БССР. Реалии и мифы / И. А. Марзалюк – Минск, 2020.
36. Мельник, В. А. Основы идеологии белорусского государства : учебное пособие для вузов / В. А. Мельник. – 2-е изд., испр. и доп. – Минск, 2011.
37. Нарыс гісторыі беларускай дзяржаўнасці: XX стагоддзе / рэдкал. : А. А. Каваленя [і інш.]; Нац. акад. навук Беларусі, Ін-т гісторыі. – Мінск, 2008.
38. На шляху станаўлення беларускай нацыі. Гістарыяграфічныя здабыткі і праблемы / В. В. Яноўская [і інш.]; Нац. акад. навук Беларусі, Ін-т гісторыі. – Мінск, 2011.
39. Особенности становления и развития белорусского государства: социологический анализ / под общ. ред. А. Н. Данилова, Д. Г. Ротмана. – Минск, 2018.
40. Памяць: Гісторыка-дакументальныя хронікі гарадоў і раёнаў Беларусі. – Мінск, 1985–2004.
41. Паречина, С. Г. Концептуальные основы идеологии белорусского государства / С. Г. Паречина. – Минск, 2006.
42. Пилипенко, М. Ф. Возникновение Белоруссии / М. Ф. Пилипенко. – Минск, 1991.

43. Радзік, Р. Вытокі сучаснай беларускасці. Беларусы на фоне нацыятворчых працэсаў у Цэнтральна-Усходняй Еўропе XIX ст. / Р. Радзік. – Мінск, 2012.
44. Рижский мир в судьбе белорусского народа, 1921–1953 гг. : в 2 кн. / редкол. : А. А. Коваленя (председатель) [и др.]; Нац. акад. наук Беларуси, Ин-т истории. – Минск, 2014.
45. Русецкий, А. В. Созидательный и гуманистический потенциал белорусской национальной идеи / А. В. Русецкий, Л. А. Гащенко. – Витебск, 2019.
46. Сарокін, А. М. На ростанях айчыннай гісторыі. Беларуская вёска: ад Дэкрэта да Кодэкса аб зямлі (1917–1990-я гады) / А. М. Сарокін. – Мінск, 1999.
47. Сарокін, А. М. Покліч роднай зямлі. Канстытуцыі Беларусі савецкай эпохі / А. М. Сарокін. – Мінск, 2010.
48. Сацыяльна-эканамічнае развіццё Беларусі (канец XVIII – пачатак XX ст.) / рэдкал. : В. В. Даніловіч (гал. рэд.) [і інш.]; Нац. акад. навук Беларусі, Ін-т гісторыі. – Мінск, 2020.
49. Сидорцов, В. Н. Беларусь в XX веке: нетрадиционное представление истории / В. Н. Сидорцов, И. А. Кандыба, М. М. Равченко. – Минск, 2010.
50. Слука, А. Г. Нацыянальная ідэя / А. Г. Слука. – Мінск, 2008.
51. Слука, О. Г. Идеологические процессы в Беларуси / О. Г. Слука. – Минск, 2010.
52. Статут Вялікага Княства Літоўскага. Тэксты. Даведкі. Каментарыі. – Мінск, 1989.
53. Сташкевич, Н. С. Проблемы формирования белорусской государственности в XX – начале XXI века: избранные труды / Н. С. Сташкевич; редкол. : А. Н. Данилов [и др.]. – Минск, 2012.
54. «Ты з Заходняй, я з Усходняй нашай Беларусі»: верасень 1939 г. – 1956 г. : дакументы і матэрыялы : у 2-х кн. – Мінск, 2009.
55. Філаматы і філарэты. Зборнік / уклад. К. Цвірка. – Мінск, 1998.
56. Черемин, А. А. Туровское княжество (X–XIV века) / А. А. Черемин. – Минск, 2012.
57. Эканамічная гісторыя Беларусі / пад рэд. В. І. Галубовіча. – Мінск, 1996.
58. Энцыклапедыя гісторыі Беларусі: у 6 т. – Мінск, 1993 – 2001.